

Obr. 3. Brno-Zábrdovice. Plán lokality s vyznačenými objekty lengyelské kultury (žlutě). Grafika Archaia Brno z. ú.

Fig. 3. Brno-Zábrdovice. Site plan showing features of the Lengyel culture (marked in yellow). Graphic by Archaia Brno.

Funkčně lze tyto objekty interpretovat jako exploatační jámy kopané za účelem získání sprašové hlíny. Vzhledem k terénní situaci na lokalitě nelze vyloučit, že jednotlivé výkopy mohly být původně součástí větších jam, tzv. hliníků. Lze předpokládat, že k neolitickému osídlení mohou patřit i některé z dalších, chronologicky nezařazených objektů.

Literatura

AMČR: Záznam M-202600231 [cit. 2026-01-21]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202600231>.

Sedláčková, L. 2026: *Nálezová zpráva o provedení záchranného archeologického výzkumu při stavbě „Brno, Bytový dům Příční 12“*. Rkp. nálezové zprávy. Uloženo: Archaia Brno z. ú. DOI: 10.60585/M-TX-202600052. Dostupné také z: <https://doi.org/10.60585/M-TX-202600052>.

Summary

New evidence of Neolithic occupation was identified during a rescue archaeological excavation conducted in Příční Street (Zábrdovice cadastral area, Brno-City District) in 2025. The excavation was prompted by the construction of a new apartment building. Although a substantial part of the original soil horizon and archaeological contexts had previously been destroyed by modern interventions, relatively intensive prehistoric occupation was recorded in the eastern part of the excavated area, including at least three sunken features of the Lengyel culture (Fig. 3), which may be tentatively interpreted as pits used for the exploitation of loess subsoil (Sedláčková 2026).

Lenka Sedláčková, Michal Bučo

Břeclav (okr. Břeclav)

„Zadní hrúd“, „Podsedky“, „Novoveská“, „Díly“.

Zemědělský pravěk, mladší neolit. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum. AMČR: M-202503619.

Lokalizace: WGS-84: 48.7414192N, 16.8629517E; 48.7542378N, 16.8411814E

V červenci 2025 byla zahájena 1. etapa záchranného archeologického výzkumu vyvolaného stavbou obchvatu Břeclavi. Plocha zahrnutá do první etapy zaujímá zhruba dvě třetiny plochy plánovaného obchvatu a pro potřeby výzkumu byla rozdělena do deseti úseků.

V poloze „Podsedky“ byly dokumentovány čtyři zahloubené archeologické situace bez movitých archeologických nálezů. V poloze „Zadní hrúd“ proběhla exkavace dvaceti zahloubených, spíše menších, archeologických objektů sídlištního charakteru s keramickým materiálem datovaným rámcově do zemědělského pravěku. Stejně tak v poloze „Novoveská“ se podařilo identifikovat jeden středně velký zahloubený objekt a čtyři kúlové jámy s keramikou pouze rámcově zařaditelnou do období zemědělského pravěku.

V poloze „Díly“ byla objevena lokalita předběžně datovaná do období mladšího neolitu. Rozpoznáno zde bylo na 150 zahloubených sídlištních objektů. Jedná se o pozůstatky dvou dlouhých příčných řad tvořených kúlovými jámami, doplněných několika většími zahloubenými objekty s nálezy nepříliš dobře pálené erodované keramiky a štípané kamenné industrie. V roce 2025 se se podařilo exkavovat 108 objektů, zbytek bude předmětem výzkumu v roce 2026.

Literatura

AMČR: Záznam M-202503619 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202503619>.

Summary

In July 2025, the first phase of a rescue archaeological excavation was launched in connection with the construction of the Břeclav bypass (Břeclav District). A site preliminarily dated to the Late Neolithic period was discovered in the 'Díly' field, yielding approximately 150 sunken settlement features. These include the remains of two long, straight rows of post holes, accompanied by several larger features containing finds of poorly fired, abraded pottery and chipped stone industry.

Matěj Forst, Petr Juřina, Jan Vizner

Bulhary (okr. Břeclav)

„Au Äcker“, parc. č. 910/4, 910/23.

Kultura lineární keramiky, kultura vypíchané keramiky, lengyelská kultura. Sídliště. Plošný odkryv. Záchranný výzkum.

AMČR: M-202503418.

Lokalizace: WGS-84: 48.8274319N, 16.7527381E

V návaznosti na záchranný výzkum před stavbou vozovky a inženýrských sítí pro novou ulici na jihovýchodním okraji Bulhar v roce 2024 (Piačková, Trampota 2025) pokračoval archeologický výzkum v souběhu s probíhající stavbou mezi červencem a zářím 2025. V této sezóně byla předmětem zájmu plocha propojení mezi bezejmennou ulicí na jihovýchodním okraji Bulhar a nově budovanou ulicí. Další plocha (o rozloze 29 × 9 m) v jižní části parcely č. 910/4 byla po dohodě s investorem sejmuta a prozkoumána v rámci předstihového výzkumu na místě budoucí výstavby rodinných domů.

V prostoru propojení k nové ulici byly zjištěny tři objekty datované do kultury s lineární keramikou, dva objekty náležející kultuře s vypíchanou keramikou a jeden objekt pravděpodobně z doby bronzové. Na ploše určené k zástavbě bylo odkryto pět objektů s výskytem vypíchané keramiky a dále severní část základového žlabu dlouhého neolitického domu (obr. 4), který sice neobsahoval výraznější nálezy, podle jeho odhadovaného stáří však předpokládáme vztah ke kultuře s vypíchanou keramikou. Stáří sedmi dalších objektů a kúlových jamek nebylo možné blíže určit, dva objekty jsou datovány do starší doby bronzové.

Obr. 4. Bulhary. Základový žlab dlouhého neolitického domu. Foto K. Piačková.

Fig. 4. Bulhary. The foundation trench of a Neolithic longhouse. Photo by K. Piačková.

Objekty s lineární keramikou se vyznačovaly především výrazným obsahem mazanice, často ve formě větších kusů s různými typy otisků konstrukčních prvků. Objekty kultury s vypíchanou keramikou obsahovaly především koncentrovaný sídlištní odpad s nálezy zvířecích kostí, keramiky, štipané a broušené kamenné industrie, kostěné industrie a malakofauny (v některých případech opracované).

V blízkosti objektu 502, situovaného u cyklostezky, který byl částečně prozkoumán v minulém roce, byla vyhloubena šachta, která objekt výrazně narušila. Ve stěnách šachty byla nalezena charakteristická mladolengyelská keramika.

Literatura

AMČR: Záznam M-202503418 [cit. 2026-03-24]. Archeologická mapa

České republiky. Dostupné z: <https://amcr.aiscr.cz/id/M-202503418>.

Piačková, K., Trampota, F. 2025: Bulhary (okr. Břeclav).

Přehled výzkumů 66(1), 218, 246, 257, 270.

Summary

Following a rescue excavation carried out in 2024 in advance of the construction of a new road and utility networks on the southeastern edge of Bulhary (Břeclav District), archaeological investigations continued in parallel with construction works between July and September 2025. The excavation focused on the road corridor and a plot intended for future residential development. Features dating to the Linear Pottery culture, the Stroked Pottery culture, and the Bronze Age were identified, including settlement features and part of a Neolithic longhouse foundation trench (Fig. 4). The assemblages comprised mainly settlement refuse, including ceramics, animal bones, stone and bone tools, and construction debris. Additional finds of Late Lengyel pottery were recorded in a construction trench adjacent to a previously investigated feature.

František Trampota

Čermákovice (okr. Znojmo)

„Ouhory“, „Nad Vývozem“.

Kultura lineární keramiky, kultura moravské malované keramiky (neolit). Sídliště. Povrchový sběr. Průzkum. AMČR: M-9002614A.

Lokalizace: WGS-84: 49.0284281N, 16.1863194E

Nová pravěká lokalita byla objevena na katastru obce Čermákovice. Rozkládá se na poměrně velké ploše na pozvolném jihovýchodním až východním sprašovém svahu vybíhajícím z kót 363 m a 355 m. Pouze v západní části koncentrace směrem k vrcholu svahu na povrch vystupuje šterkové podloží. Artefakty jsou rozptýleny přibližně v rozmezí nadmořských výšek 330–345 m.

Keramika se dochovala ve značně fragmentárním stavu. V keramické hmotě převažují písčité příměsi, ojediněle se objeví tenkostěnný zlomek z jemně plavené hmoty. Právě podle charakteristické plavené hmoty lze páskové ucho a střep s linií zařadit k mladšímu stupni kultury s lineární keramikou. Mezi nálezy však dominuje keramika kultury s moravskou malovanou keramikou. Jedná se o zaoblené okraje z mís hrncovitých tvarů, fragmenty mís na nožce, polokulovitě a svisle protáhlé výčnělky, plná nebo krátká rohatá ucha s otvorem. Malba ani rýsování doloženy nebyly. Předběžně lze keramický materiál přiřadit ke staršímu stupni kultury s moravskou malovanou keramikou.

Početnější je kamenná industrie. Několik artefaktů bylo přiřazeno k paleolitu (viz oddíl Paleolit) a jedno křesadlo nebylo